

OBSAH

1	Pediatrické ošetrovateľstvo	1
1.1	DEFINÍCIA PEDIATRICKÉHO OŠETROVATEĽSTVA	1
1.2	FILOZOFIA PEDIATRICKÉHO OŠETROVATEĽSTVA	2
1.3	ÚLOHY A CIELE PEDIATRICKÉHO OŠETROVATEĽSTVA	2
1.4	KVALITA PEDIATRICKÉHO OŠETROVATEĽSTVA	3
1.5	PEDIATRICKÉ OŠETROVATEĽSTVO AKO POSLANIE	4
2	História starostlivosti o deti	6
2.1	ÚVOD.	6
2.2	LAICKÉ OPATROVANIE, OŠETROVANIE.	6
2.3	OBDOBIE CHARITATÍVNEHO OŠETROVATEĽSTVA	6
2.4	OBDOBIE PROFESIONÁLNEHO OŠETROVATEĽSTVA	7
2.5	NIEKTORÉ ĎALŠIE VÝZNAMNÉ UDALOSTI	9
3	Niektoré modely pediatrického ošetrovateľstva	12
3.1	ÚVOD.	12
3.2	DEPRIVÁCIA A VZŤAHOVÁ VÄZBA U DETÍ (ATTACHMENT).	12
3.3	PEDIATRICKÉ OŠETROVATEĽSTVO ZAMERANÉ NA RODINU	13
3.4	MODEL S ÚČASŤOU RODIČOV	14
3.5	INTERAKTÍVNY MODEL RODIČ – PERSONÁL	15
3.6	SÚČASNOSŤ A BUDÚCNOSŤ MODELOV PEDIATRICKÉHO OŠETROVATEĽSTVA	15
3.7	ATRAUMATICKÉ OŠETROVATEĽSTVO	15
4	Rast a vývin dieťaťa	17
4.1	ÚVOD.	17
4.2	ZÁKLADNÉ PRINCÍPY RASTU A VÝVINU	17
4.3	FAKTORY OVPLYVŇUJÚCE RAST A VÝVIN	17
4.4	RAST	18
4.5	VÝVIN	22
4.6	TEÓRIE RASTU A VÝVINU	23
4.6.1	Eko-bio-vývinový model, plasticnosť neurónov	23
4.6.2	Biofyzikálna teória – Arnold Gesell	24
4.6.3	Psychosociálne teórie – vývin osobnosti	24
4.6.4	Kognitívna teória	26
4.6.5	Behaviorálna teória	26
4.6.6	Morálne teórie	27
4.6.7	Spirituálne teórie	27
4.6.8	Využitie koncepcií rastu a vývinu v ošetrovateľstve	27
5	Rozdelenie detského veku	29
5.1	NOVORODENECKÉ OBDOBIE	29
5.2	DOJČENSKÉ OBDOBIE	29
5.3	BATOLIVÉ OBDOBIE	29
5.4	PREDŠKOLSKÉ OBDOBIE	30
5.5	ŠKOLSKÉ OBDOBIE	30
5.6	OBDOBIE MLADISTVÝCH	30
6	Novorodenec	31
6.1	ÚVOD.	31
6.2	ROZDELENIE NOVORODENCOV	31
6.3	ZNAKY DONOSENÉHO ZRELÉHO FYZIOLOGICKÉHO NOVORODENCA	32
6.4	OBDOBIE BEZPROSTREDNE PO PÔRODE.	33
6.4.1	Prvé ošetrenie novorodenca	34
6.4.1.1	Posúdenie anamnestických údajov	35
6.4.1.2	Zhodnotenie stavu dieťaťa bezprostredne po narodení	35
6.4.1.3	Termomanažment	35
6.4.1.4	Zhodnotenie stavu dieťaťa	35
6.4.1.5	Ligatúra pupočníka	36
6.4.1.6	Označenie novorodenca	37
6.4.1.7	Profylaktické úkony	37
6.4.1.8	Podpora väzby medzi matkou a dieťaťom	38
6.4.1.9	Váženie a meranie novorodenca po narodení	38
6.4.2	Monitorovanie novorodenca v pôrodnej sále	39
6.5	KARDIOPULMONÁLNA RESUSCITÁCIA NOVORODENCA	39
6.5.1	Úvodné kroky resuscitácie	41
6.5.2	Dýchanie	41
6.5.3	Dýchanie a kompresie hrudníka	42
6.5.4	Dýchanie, kompresie hrudníka a ďalšie opatrenia	42
6.6	ORGANIZÁCIA STAROSTLIVOSTI O NOVORODENCA	42
6.6.1	Diferenciácia starostlivosti o novorodencov	42
6.6.2	Osobitosti vybavenia novorodeneckých pracovísk	43
6.7	DENNÁ STAROSTLIVOSŤ O NOVORODENCA	43
6.7.1	Starostlivosť o pupočný pahýľ mimo pôrodnej sály do prepustenia	43
6.7.2	Hygienická starostlivosť	44

6.7.2.1 Prebaľovanie	44
6.7.2.2 Celkový kúpeľ novorodenca	46
6.7.3 Termomanažment	48
6.7.3.1 Faktory ovplyvňujúce teplotu novorodenca	48
6.7.3.2 Manažment telesnej teploty u novorodenca	49
6.7.3.3 Obliekanie dieťaťa	50
6.7.4 Výživa novorodenca	51
6.7.5 Monitorovanie prejavov dieťaťa	51
6.7.5.1 Respirácia	51
6.7.5.2 Cirkulácia	52
6.7.5.3 Vnútorné prostredie	53
6.7.5.4 Fluido-koagulačná rovnováha	54
6.7.5.5 Nervový systém	55
6.7.5.6 Tráviaci systém	55
6.7.5.7 Monitorovanie rizika infekcie	56
6.8 SKRÍNINGOVÉ VYŠETRENIA	56
6.8.1 Skríningové vyšetrenie zo suchej kvapky krvi	57
6.8.2 Vyšetrenie katarakty	57
6.8.3 Vyšetrenie sluchu	57
6.8.4 Skríningové vyšetrenie vrodenej chyby srdca	57
6.9 VYBRANÉ OSOBITOSTI V NOVORODENECKOM VEKU	58
6.9.1 Zmeny hmotnosti novorodenca po narodení	58
6.9.2 Novorodenecká žltáčka	58
6.9.3 Koža novorodenca po narodení	59
6.9.4 Osobitosti vybraných prejavov u novorodencov	59
6.10 STAROSTLIVOSŤ O NEZRELÝCH A CHORÝCH NOVORODENCOV	60
6.10.1 Jednotky intenzívnej starostlivosti	60
6.10.1.1 Jednotka intenzívnej starostlivosti o novorodencov	60
6.10.1.2 Jednotka resuscitačnej starostlivosti o novorodencov	61
6.10.1.3 Jednotka vysokošpecializovanej starostlivosti o novorodencov	61
6.10.2 Termomanažment nezrelých a chorých novorodencov	61
6.10.3 Behaviorálna ošetrovateľská starostlivosť	62
6.10.3.1 Zdroje stresu nezrelých a chorých novorodencov	62
6.10.3.2 Prejavy stresu a nepohodlia u novorodenca	63
6.10.3.3 Prejavy ustupujúceho stresu a nepohodlia u novorodenca	63
6.10.3.4 Prevencia a riešenie stresu a nepohodlia u novorodenca	63
6.10.4 Výživa nezrelých a chorých novorodencov	64
6.10.4.1 Parenterálna výživa	64
6.10.4.2 Enterálna výživa	65
6.10.5 Vybrané ochorenia nezrelých novorodencov	67
6.10.5.1 Idiopatický syndróm dychovej tiesne (IRDS)	67
6.10.5.2 Pretrvávajúci ductus arteriosus Botalli (PDA)	69
6.10.5.3 Nekrotizujúca enterokolitída (NEC)	69
6.10.5.4 Ochorenia centrálneho nervového systému IVH, cPVL	70
6.10.5.5 Retinopatia nedonosených (ROP)	71
6.10.5.6 Ťažká asfyxia (VAS)	71
6.11 MLIEČNA KUCHYŇA A BANKA DARCOVSKÉHO MATERSKÉHO MLIEKA	72
6.11.1 Mliečna kuchyňa	72
6.11.2 Banka darcovského materského mlieka	73
6.12 PREPUSTENIE NOVORODENCA DO DOMÁCEHO PROSTREDIA	74
7 Dojča	76
7.1 CHARAKTERISTIKA DOJČENSKÉHO OBDOBIA	76
7.2 BIOLOGICKÝ VÝVIN	76
7.2.1 Hmotnosť, výška a povrch tela	76
7.2.2 Vývin ďalších systémov dojčaťa	79
7.2.3 Vývin motoriky	82
7.2.3.1 Vývin jemnej motoriky	82
7.2.3.2 Vývin hrubej motoriky	83
7.2.4 Dentícia – primárne zúbky	85
7.2.5 Spánok	86
7.2.6 Vývin reči	87
7.3 TEÓRIE VÝVINU DOJČAŤA	88
7.3.1 Psychosociálny vývin (Freud, Erikson)	88
7.3.2 Kognitívny vývin (Piaget)	88
7.3.3 Morálny vývin	89
7.4 VÝŽIVA	89
7.4.1 Prirodzená výživa	89
7.4.2 Špecifiká výživy dojčaťa	89
7.4.2.1 Materské mlieko	90
7.4.2.2 Dojčenie	91
7.4.2 Náhradná výživa – mliečne formuly	97
7.4.2.1 Úprava kravského mlieka pri výrobe formúl	97
7.4.2.2 Mliečne formuly – technika prípravy	98
7.4.2.9 Príkrmy	101
7.4.2.4 Prídavky	102
7.5 OCHRANA A PODPORA ZDRAVIA	103
7.5.1 Preventívne prehliadky	103
7.5.2 Očkovanie	103
7.5.3 Prevencia úrazov	104
7.5.3.1 Úrazy hlavy	104
7.5.3.2 Popáleniny/obarenie	105
7.5.3.3 Úrazy pri dopravných nehodách	106
7.5.3.4 Otravy	106
7.6 NIEKTORÉ ZDRAVOTNÉ PROBLÉMY DOJČIAT	106
7.6.1 Problémy pri dojčení	106

7.6.2 Bolesti bruška (dojčenské koliky, „koliky troch mesiacov“)	106
7.6.3 Grckanie, vracanie.	107
7.6.4 Poruchy výživy	107
7.6.5 Neprospievanie	108
7.6.6 Syndróm náhleho úmrtia dojčiat (SIDS)	108
8 Batola	110
8.1 CHARAKTERISTIKA BATOLIVÉHO OBDOBIA	110
8.2 BIOLOGICKÝ VÝVIN	110
8.2.1 Hmotnosť, výška a povrch tela	110
8.2.2 Vývin motoriky	111
8.2.2.1 Vývin hrubej motoriky	111
8.2.2.2 Vývin jemnej motoriky	111
8.3 TEÓRIE VÝVINU BATOLAŤA	111
8.3.1 Psychosociálny vývin	111
8.3.2 Kognitívny vývin	112
8.3.3 Spirituálny vývin	112
8.3.4 Sociálny vývin	112
8.3.4.1 Rozvoj reči	112
8.3.4.2 Rozvoj hry	113
8.4 OCHRANA A PODPORA ZDRAVIA	113
8.4.1 Preventívne prehliadky	113
8.4.2 Očkovanie	114
8.4.3 Dentálne zdravie	114
8.4.4 Výživa	116
8.5 ŠPECIFICKÉ PROBLÉMY BATOLIAT	118
8.5.1 Odúčanie od plienok	118
8.5.2 Rivalita súrodencov	119
8.5.3 Negativizmus	119
8.5.4 Záchvaty zlosti	120
8.6 BEZPEČNOSŤ A PREVENCIA ÚRAZOV	120
8.6.1 Úrazy hlavy	121
8.6.2 Popáleniny	121
8.6.3 Otravy	121
8.6.4 Vdýchnutie cudzieho telesa	122
8.6.5 Úrazy pri dopravných nehodách	122
9 Predškolský vek (3 – 5 rokov)	123
9.1 CHARAKTERISTIKA PREDŠKOLSKÉHO VEKU	123
9.2 BIOLOGICKÝ VÝVIN	123
9.3 TEÓRIE RASTU A VÝVINU	124
9.3.1 Kognitívny vývin	124
9.3.2 Psychosociálny vývin – vývin osobnosti	125
9.3.3 Morálne teórie	125
9.3.4 Psychosexuálny vývin	125
9.4 SOCIÁLNY VÝVIN	125
9.4.1 Rozvoj jazyka	125
9.4.2 Rozvoj hry	125
9.4.2.1 Hra v nemocnici alebo počas choroby	126
9.4.2.2 Hra s deťmi s motorickým, senzorickým alebo neurologickým deficitom	127
9.4.3 Potreba spánku	127
9.4.4 Nutričné špecifiká detí predškolského veku	128
9.5 ŠPECIFICKÉ PROBLÉMY PREDŠKOLÁKOV	130
9.5.1 Žiarlivosť	130
9.5.2 Cmúľanie palca	130
9.5.3 Enuréza	130
9.5.4 Problémové správanie – „time out“	131
9.6 VÝVIN SOCIALIZÁCIE	131
9.6.1 Rodina a škôlka	131
9.6.2 Denná starostlivosť	132
9.6.3 Výber vhodnej obuvi	132
9.7 ÚRAZY A ICH PREVENCIA	132
9.8 OČKOVANIE A PREVENTÍVNE PREHLIADKY	133
9.9 VŠEOBECNÁ ÚLOHA SESTRY	133
10 Zdravotné problémy batoliat a predškolákov	135
10.1 PORUCHY SPÁNKU	135
10.2 CHOROBY KOŽE	136
10.3 PORANENIE HMYZOM	136
10.3.1 Boďavý hmyz	136
10.3.2 Poštipanie hmyzom	137
10.4 UTOPENIE	138
10.5 ÚRAZY	138
10.5.1 Poranenie mäkkých tkanív	139
10.5.2 Zlomeniny	140
10.6 ASPIRÁCIA CUDZIEHO TELESA	140
10.7 POPÁLENINY	141
10.8 ÚRAZ ELEKTRICKÝM PRÚDOM	143
10.9 ÚPAL, ÚŽEH – PREHRIATIE	143
10.9.1 Úpal	143
10.9.2 Úžeh	144
10.10 OTRAVY	144

10.11	TÝRANÉ, ZNEUŽÍVANÉ A ZANEDBÁVANÉ DIEŤA	145
11	Školský vek	148
11.1	CHARAKTERISTIKA ŠKOLÁKA	148
11.2	VÝVINOVÉ CHARAKTERISTIKY	148
11.2.1	Psychosociálny vývin – vývin osobnosti	148
11.2.2	Kognitívny vývin	148
11.2.3	Psychosexuálny vývin	148
11.3	BIOLOGICKÝ VÝVIN	149
11.3.1	Vplyv školy na vývin	149
11.3.2	Význam hry	149
11.3.3	Pozeranie televízie	150
11.3.4	Chovanie zvierat	151
11.3.5	Dieťa bez dozoru	151
11.3.6	Sexuálna výchova	152
11.3.7	Dentálne zdravie	152
11.3.8	Prevencia úrazov	153
11.4	PREVENTÍVNE PREHLIADKY	153
12	Dospievajúci vek	155
12.1	CHARAKTERISTIKA DOSPIEVANIA	155
12.2	BIOLOGICKÝ VÝVIN	155
12.2.1	Puberta	155
12.2.1.1	Hormonálne zmeny v puberte	155
12.2.1.2	Somatické zmeny v puberte	156
12.2.1.3	Hodnotenie priebehu puberty	156
12.2.1.3.2	Hodnotenie priebehu puberty u dievčat	157
12.3	HLAVNÉ TEÓRIE O VÝVINE V DOSPIEVANÍ	158
12.3.1	Psychosociálny vývin (E. Erikson)	158
12.3.2	Kognitívny a morálny vývin	159
12.3.3	Emočný vývin	159
12.3.4	Sexualita a sexuálna výchova	160
12.4	OCHRANA A PODPORA ZDRAVIA	160
12.4.1	Špecifiká výživy adolescentov	160
12.4.2	Denný režim	161
12.4.3	Dentálne zdravie	162
12.4.4	Prevencia úrazov	162
12.4.5	Preventívne prehliadky	163
13	Niektoré zdravotné problémy školákov a dospievajúcich	164
13.1	ENURÉZA	164
13.2	ENKOPRÉZA	165
13.3	PORUCHY POZORNOSTI S HYPERAKTIVITOU	166
13.4	POSTTRAUMATICKÁ STRESOVÁ PORUCHA	167
14	Hospitalizácia dieťaťa	168
14.1	ÚVOD	168
14.2	STRESORY HOSPITALIZÁCIE A REAKCIE DETÍ	168
14.2.1	Úzkosť z odlúčenia, separačná úzkosť	168
14.2.2	Strata kontroly	170
14.2.3	Účinky hospitalizácie na dieťa	170
14.2.4	Individuálne rizikové faktory	170
14.2.5	Zmeny v detskej populácii	171
14.2.6	Priaznivé účinky hospitalizácie	171
14.2.7	Hospitalizované dieťa – reakcie rodičov	171
14.2.8	Reakcie súrodencov	171
14.3	PRÁVA HOSPITALIZOVANÉHO DIEŤAŤA	171
14.4	KOMUNIKÁCIA S HOSPITALIZOVANÝM DIEŤAŤOM	172
14.4.1	Hospitalizovaný novorodenec	172
14.4.2	Hospitalizované dojča	172
14.4.3	Hospitalizované batola	172
14.4.4	Hospitalizovaný predškolač	173
14.4.5	Hospitalizovaný školák	173
14.4.6	Hospitalizovaný adolescent	173
15	Niektoré intervencie sestry	174
15.1	VÁŽENIE A MERANIE	174
15.1.1	Hmotnosť dieťaťa	174
15.1.2	Dĺžka/výška dieťaťa	174
15.1.3	Obvod hlavy a hrudníka	175
15.2	MERANIE TEPLoty TELA	176
15.3	MERANIE KRVNÉHO TLAKU	177
15.4	VYŠETRENIE MOČU	180
15.4.1	Diuréza, vzhľad a farba moču	180
15.4.2	Zber a vyšetrenie moču	180
15.4.3	Chemické vyšetrenie moču	182
15.4.4	Vyšetrenie močového sedimentu	182
15.4.5	Mikrobiologické vyšetrenie moču	182
15.5	VYŠETRENIE STOLICE	183
15.5.1	Odber stolice	183
15.5.2	Mikrobiologické vyšetrenie stolice	183
15.5.3	Vyšetrenie stolice na parazity	183
15.5.4	Vyšetrenie stolice na prítomnosť Helicobacter pylori	183
15.6	LUMBÁLNA PUNKCIA	183

15.6.1 Diagnostická a terapeutická lumbálna punkcia	183
15.7 VŠEOBECNÉ ZÁSADY STAROSTLIVOSTI O CIEVNE VSTUPY	185
15.7.1 Úvod	185
15.7.2 Charakteristika cievnych vstupov	185
15.7.3 Periférne cievne vstupy	185
15.7.3.1 Zavedenie katétra do periférnej žily	186
15.7.3.3 Komplikácie periférnych venózných vstupov	187
15.7.3.2 Extravazácia/infiltrácia	188
15.7.3.3 Dislokácia periférnej kanyly	189
15.7.3.4 Hematóm	190
15.7.3.5 Vazospazmus	190
15.7.3.6 Poranenie nervov	191
15.7.4 Centrálne cievne vstupy	191
15.7.4.1 Maximálne bariérové opatrenia	192
15.7.5 Komplikácie centrálnych venózných katétrov	193
15.7.6 Tunelizácia centrálného venózneho katétra	195
15.7.7 Odporúčania pre ošetrovanie cievnych vstupov	196
15.7.7.1 Hygiena rúk	196
15.7.7.2 Stratégia výmeny cievnych vstupov	197
15.7.8 Starostlivosť o miesto cievneho vstupu	197
15.7.8.1 Kožná antisepsa	197
15.7.8.2 Krytie cievnych vstupov	197
15.7.9 Zabezpečovacie pomôcky cievnych katétrov	199
15.7.9.1 Typy zabezpečovacích pomôcok	199
15.7.10 Monitorovanie miesta vstupu cievnych katétrov	201
15.7.10.1 Hodnotenie miesta vstupu cievnych katétrov	202
15.7.11 Manipulácia s cievnym vstupom	203
15.7.11.1 Pasívna a aktívna dezinfekcia bezihlových konektorov	203
15.7.11.2 Preplach a uzatvorenie cievneho vstupu	204
15.7.12 Riadenie intravenózneho liečby	205
Zoznam skratiek	206
16 Bolesť u detí	207
16.1 ÚVOD	207
16.2 DEFINÍCIA BOLESTI	207
16.3 NEUROFYZIOLOGIA BOLESTI	207
16.4 DELENIE BOLESTI	208
16.5 PRECHOD AKÚTNEJ BOLESTI NA CHRONICKÚ	208
16.6 PSYCHOPATOLÓGIA DIEŤAŤA S CHRONICKOU NENÁDOROVOU BOLEŠŤOU	208
16.7 VPLYV BOLESTI NA ORGANIZMUS	209
16.8 DIAGNOSTIKA BOLESTI U DETÍ	209
16.9 HODNOTENIE BOLESTI	209
16.9.1 Hodnotenie bolesti dieťaťom	210
16.9.2 Hodnotenie bolesti sestrou	211
16.9.2.1 Hodnotenie bolesti novorodencov	212
16.9.2.2 Hodnotenie bolesti u starších detí	212
16.9.3 Hodnotenie chronickej a rekurentnej bolesti	213
16.9.4 Hodnotenie bolesti u detí s psychomotorickou retardáciou	213
16.9.5 Hodnotenie bolesti u detí na jednotke intenzívnej starostlivosti	214
16.10 PREVENCIA BOLESTI	215
16.11 LIEČBA BOLESTI	215
16.11.1 Nefarmakologická liečba bolesti	215
16.11.1.1 Úlohy sestry pri nefarmakologickej liečbe	216
16.11.2 Farmakologická liečba bolesti	216
16.11.2.1 Základné pojmy a definície	217
16.11.2.2 Načasovanie analgetickej liečby	217
16.11.2.3 Výber a spôsoby podania analgetickej liečby	217
16.11.2.4 Lokálna a regionálna analgézia	218
16.11.2.5 Sedatíva	219
16.11.2.6 Analgetiká	219
16.11.2.7 Liečba chronickej bolesti	220
16.11.2.8 Nežiaduce účinky analgetík	221
16.11.2.9 Monitorovanie a zabezpečenie dieťaťa počas analgosedácie	221
16.12 ODPORÚČANIA PRE PRAX	221
17 Ošetrovateľský proces v pediatrii	223
17.1 ŠPECIFIKÁ PEDIATRICKÉHO OŠETROVATEĽSTVA	223
17.2 OŠETROVATEĽSKÝ PROCES	223
18 Základy oftalmológie pre sestru	225
18.1 ÚVOD	225
18.2 VYŠETRENIE ZRAKOVEJ OSTROSTI	225
18.3 CHOROBY OČÍ U DETÍ	226
18.4 SPEKTRUM PRÍČIN SLEPOTY A SLABOZRAKOSTI NA SLOVENSKU	227
18.4.1 Možnosti kompenzácie zrakového hendikepu	227
18.5 STRUČNÝ PREHLAD NEZÁVAŽNÝCH, ČASTÝCH CHORÔB OČÍ	228
18.5.1 Choroby slzných ciest	228
18.5.2 Choroby mihalníc	229
18.5.3 Choroby spojoviek	229
18.5.4 Refrakčné chyby oka	231
18.5.4.1 Myopia (krátkozrakosť)	231
18.5.4.2 Hypermetropia (ďalekozrakosť)	231
18.5.4.3 Astigmatizmus	232

18.5.5 Strabizmus (škúlenie)	232
18.4.6 Dyschromatopsie	233
18.5 NIEKTORÉ ZÁVAŽNÉ CHOROBY OČÍ	234
18.5.1 Neurooftalmologické poruchy	234
18.5.2 Choroby sietnice	234
18.5.2.1 Retinopatia praematurorum (ROP)	234
18.5.2.2 Retinoblastóm	235
18.5.3 Primárny kongenitálny glaukóm (zelený zákal)	235
18.5.4 Choroby šošovky	236
18.5.4.1 Detská katarakta	236
19 Pediatrická dermatovenerológia	238
19.1 ÚVOD	238
19.2 VŠEOBECNÁ ČASŤ	238
19.2.1 Vývoj kože a jej funkcie	238
19.2.2 Príčiny ochorení kože	239
19.2.3 Základné prejavy kožných chorôb	239
19.2.3.1 Primárne eflorescencie	239
19.2.3.2 Sekundárne eflorescencie	240
19.2.4 Všeobecná diagnostika kožných chorôb	240
19.2.4.1 Anamnéza – rozhovor s chorým	240
19.2.4.2 Celkové vyšetrenie – status praesens generalis	240
19.2.4.3 Vyšetrenie kože – status praesens localis	240
19.2.5 Liečba kožných chorôb	241
19.2.5.1 Zásady miestnej liečby	241
19.2.5.2 Obvázová technika	242
19.2.5.3 Fyzikálne metódy liečby kožných chorôb	242
19.3 KOŽNÉ CHOROBY NOVORODENCOV	243
19.3.1 Benígne dermatózy novorodencov	243
19.3.1.1 Hypertrofia mazových žliaz	243
19.3.1.2 Milia	243
19.3.1.3 Miliaria	243
19.3.1.4 Erythema toxicum neonatorum	243
19.3.1.5 Acne neonatalis	243
19.3.2 Névy – vrodené znamienka, malformácie	244
19.3.2.1 Naevus naevocellularis congenitalis	244
19.3.2.2 Naevus flameus	244
19.3.2.3 Naevus verrucosus (<i>epidermový névus</i>)	244
19.3.3 Kožné ochorenia podmienené fyzikálnymi a chemickými vplyvmi	244
19.3.3.1 Dermatitis irritans – plienková dermatitída, Napkin dermatitis, Diaper dermatitis	244
19.3.4 Infekcie kože novorodencov	245
19.3.4.1 Vírusové infekcie kože	245
19.3.4.2 Bakteriové choroby kože	245
19.3.4.3 Kvasinkové infekcie kože a slizníc	246
19.3.5 Polyetiologické kožné choroby	246
19.3.5.1 Dermatitis seborrhoica infantum – crusta lactea	246
19.3.6 Genetické poruchy kože	247
19.3.6.1 Poruchy rohovatenia	247
19.3.7 Benígne cievne tumory	248
19.3.7.1 Haemangioma congenitale – kongenitálny hemangióm	248
19.3.7.2 Haemangioma infantile – novorodenecký hemangióm	248
19.3.7.3 Difúzna neonatálna hemangiomatóza	248
19.4 KOŽNÉ CHOROBY DOJČIAT A STARŠÍCH DETÍ	248
19.4.1 Vírusové choroby kože a slizníc	248
19.4.1.1 Herpes simplex primaris	248
19.4.1.2 Herpes simplex recidivans	248
19.4.1.3 Herpes zoster	248
19.4.1.4 Eczema herpeticum	249
19.4.1.5 Gingivostomatitis herpetica	249
19.4.1.6 Verruca vulgaris	249
19.4.1.7 Condyloma acuminatum	249
19.4.2 Choroby kože vyvolané baktériami	250
19.4.2.1 Impetigo contagiosa streptogenes	250
19.4.2.2 Impetigo contagiosa staphylogenes	250
19.4.2.3 Folliculitis superficialis	250
19.4.3 Choroby kože spôsobené keratinofilnými vláknitými hubami	250
19.4.3.1 Tinea corporis superficialis (trichophytia, microsporia, epidermophytia)	250
19.4.4 Choroby kože a slizníc spôsobené živočíchmi – epizoonózy	251
19.4.4.1 Pediculosis capitis	251
19.4.4.2 Scabies – svrab	251
19.4.5 Kožné choroby polyetiologické (civilizačné)	252
19.4.5.1 Dermatitis atopica	252
19.4.6 Choroby mazových žliaz	254
19.4.6.1 Acne vulgaris	254
19.4.7 Papulo-skvamózne dermatózy	255
19.4.7.1 Psoriasis vulgaris	255
19.4.8 Erytémové a nodózne dermatózy	255
19.4.8.1 Erythema nodosum	255
19.4.8.2 Erythema exsudativum multiforme (Hebra)	256
19.4.9 Ekzém a dermatitída	256
19.4.9.1 Dermatitis contacta allergica – eczema contactum	256
19.4.9.2 Eczema microbiale	256
19.4.10 Urticaria – žihľavka	257
19.4.11 Exanthema medicamentosum	257
20 Dýchací systém	259
20.1 ÚVOD	259

20.1.1 Úloha dýchacieho systému	259
20.1.2 Anatomické osobitosti dýchacieho systému detí	259
20.1.3 Choroby dýchacieho systému	259
20.2 INFEKCIE DÝCHACIEHO SYSTÉMU	260
20.2.1 Infekcie horných dýchacích ciest	261
20.2.1.1 Akútna nádcha (rhinitis acuta et rhinopharyngitis acuta)	261
20.3.1.2 Akútna epiglottitída	262
20.3.1.3 Laryngitis subglotica acuta (pseudokrup)	262
20.3.2 Infekcie dolných dýchacích ciest	263
20.3.2.1 Laryngotracheobronchitis acuta	263
20.3.2.2 Akútna bronchitída	263
20.3.2.3 Akútna bronchiolitída	264
20.3.2.4 Pneumónie	264
20.3.2.5 Tuberkulóza	266
20.4 BRONCHIÁLNA ASTMA.	267
20.5 CYSTICKÁ FIBRÓZA	269
20.6 LIEČBA KYSLÍKOM	271
20.6.1 Posúdenie zásobovania organizmu kyslíkom.	271
20.6.2 Indikácie liečby kyslíkom	271
20.6.3 Ciele liečby kyslíkom	271
20.6.4 Spôsoby podávania kyslíka	271
20.6.4.1 Podávanie kyslíka nízkym prietokom	271
20.6.4.2 Podávanie kyslíka vysokým prietokom	272
20.6.5 Zvlhčovanie kyslíka	273
20.6.6 Iniciovanie podávania kyslíka sestrou	273
20.6.7 Hodnotenie a dokumentácia podávania kyslíka sestrou	273
20.6.8 Ukončovanie liečby kyslíkom	274
20.6.9 Možné komplikácia liečby kyslíkom	274
20.6.10 Rady na záver	274
21 Gastroenterológia	275
21.1 TRÁVIACA SÚSTAVA	275
21.1.1 Gastrointestinálna dysfunkcia	275
21.2 PORUCHY MOTILITY	276
21.2.1 Hnačka	276
21.2.1.1 Akútne hnačky	276
21.3 OBSTIPÁCIA	282
21.4 VRACANIE	285
21.5 GASTROEZOFÁGOVÝ REFLUX (GER)	286
21.6 MALABSORPČNÝ SYNDRÓM.	287
21.6.1 Celiakia	288
22 Kardiovaskulárny systém	290
22.1 ANATÓMIA A FYZIOLÓGIA SRDCA	290
22.1.1 Anatómia srdca.	290
22.1.2 Fyziológia srdca	290
22.2 CHOROBY KARDIOVASKULÁRNEHO SYSTÉMU U DETÍ	291
22.2.1 Vrodené chyby srdca	291
22.2.1.1 Etiológia vrodených chýb srdca	291
22.2.1.3 Vrodené chyby s ľavopravým skratom.	291
22.2.1.4 Vrodené chyby srdca s obštrukciou výtoku ľavej komory	292
22.2.1.5 Vrodené chyby srdca s obštrukciou výtoku pravej komory.	293
22.2.1.6 Kombinované vrodené chyby srdca	294
22.2.2 Získané choroby srdca.	294
22.2.2.1 Kardiomyopatie.	294
22.2.2.2 Zápalové choroby srdca	295
22.3 ZLYHANIE SRDCA.	295
22.4 OŠETROVATEĽSKÁ STAROSTLIVOSŤ O DETI S OCHORENAMI KARDIOVASKULÁRNEHO SYSTÉMU	296
22.4.1 Základná ošetrovateľská starostlivosť.	297
22.4.1.1 Starostlivosť o polohu dieťaťa, pomoc pri zmenách polohy.	297
22.4.1.2 Starostlivosť o dýchanie a toaletu dýchacích ciest.	297
22.4.1.3 Starostlivosť o tepelné pohodlie	298
22.4.1.4 Starostlivosť o dostatočný energetický príjem.	298
22.4.1.5 Starostlivosť o dostatočný tekutinový režim.	299
22.4.1.6 Starostlivosť o odpočinok a spánok	299
22.4.1.7 Starostlivosť o vyprázdňovanie	300
22.4.1.8 Starostlivosť o hygienu	300
22.4.2 Monitorovanie	300
22.4.2.1 Najdôležitejšie klinické parametre.	300
22.4.3 Špecializovaná pediatrická ošetrovateľská starostlivosť	303
22.4.3.1 Produktívne správanie sestry	303
Záver	304
23 Neurologické ochorenia	306
23.1 KRČOVÉ STAVY	306
23.1.1 Záchvatové stavy epileptickej etiológie	306
23.1.1.1 Základná terminológia a klasifikácia	306
23.1.1.2 Epilepsia.	307
23.1.2 Záchvatové neepileptické stavy	309
23.2 ELEKTROENCEFALOGRAFIA.	310
23.2.1 Metódy snímania eeg	310
23.2.2 Základné pojmy k interpretácii eeg	311
23.2.3 Úloha sestry/laboranta pri realizácii eeg	311
23.3 BEZVEDOMIE	311
23.3.1 Patofyziológia bezvedomia	313

23.4 OŠETROVATEĽSKÁ STAROSTLIVOSŤ O DIEŤA V BEZVEDOMÍ.	314
23.4.1 Prevencia aspirácie a zabezpečenie priechodnosti dýchacích ciest	314
23.4.2 Starostlivosť o nutričnú a hydratačnú podporu	315
23.4.3 Zabezpečenie komfortu a manažment bolesti	315
23.4.4 Rehabilitácia, prevencia kontraktúr a dekubitov	315
24 Poruchy pohybového systému	317
24.1 OBMEDZENIE POHYBU U DETÍ – IMOBILIZÁCIA	317
24.1.1 Vplyv imobilizácie	317
24.1.2 Psychologický vplyv imobilizácie	317
24.2 TRAUMATICKÉ PORANENIE.	317
24.2.1 Poranenie mäkkých častí	317
24.2.1.1 Vyklbenie (luxácia)	317
24.2.1.2 Vyvrtnutie (distorzia)	318
24.2.1.3 Natiahnutie	318
24.2.2 Zlomeniny	318
24.2.2.1 Typické zlomeniny u detí	318
24.2.2.2 Hojenie zlomenín u detí	319
24.2.2.3 Liečba zlomenín	320
24.3 VRODENÉ A VÝVOJOVÉ PORUCHY POHYBOVÉHO SYSTÉMU	322
24.3.1 Vývojová dysplázia bedra	322
24.3.2 Pes equinovarus (konská noha)	325
24.4 ZÍSKANÉ PORUCHY POHYBOVÉHO SYSTÉMU	325
24.4.1 Perthesova choroba	325
24.4.2 Poruchy tvaru chrbtice	326
24.4.2.1 Kyfóza	327
24.4.2.2 Lordóza	328
24.4.2.3 Idiopatická skolióza	328
24.5 OSTEOMYELITÍDA	330
24.5.1 Septická artritída	331
25 Onkologické choroby	333
25.1 ÚVOD	333
25.2 LEUKÉMIE	333
25.3 NÁDORY CNS	337
25.4 STAROSTLIVOSŤ O CHRONICKY CHORÉ DIEŤA	340
25.5 STAROSTLIVOSŤ O ZOMIERAJÚCE DIEŤA	340
26 Vrodené poruchy tráviaceho traktu	342
26.1 ÚVOD	342
26.2 VRODENÉ ANOMÁLIE TRÁVIACEHO TRAKTU	342
26.2.1 Atrézia pažeráka	342
26.2.2 Vrodená hypertrofická pylorostenóza	344
26.2.3 Atrézia a stenóza dvanástnika	345
26.2.4 Malrotácia a volvulus tenkého a hrubého čreva	346
26.2.5 Atrézia tenkého čreva	346
26.2.6 Mekóniový ileus	347
26.2.7 Megacolon congenitum	348
26.2.8 Malformácie anu a rekta	349
26.2.9 Hernie	350
26.2.9.1 Hernia inguinalis (slabinová prietrž)	350
26.2.9.2 Hernia umbilicalis (pupočná hernia)	351
26.2.9.3 Hernia supraumbilicalis	351
26.2.9.4 Hernia epigastrica (hernia linea albae)	351
26.2.9.5 Rozostup priamych brušných svalov (diastasis musculorum rectorum abdominis)	351
26.2.10 Diverticulum Meckeli	351
26.3 ZÍSKANÉ PORUCHY TRÁVIACEHO TRAKTU	352
26.3.1 Invaginácia	352
26.3.2 Appendicitis acuta	353
26.3.3 Peritonitída – zápal pobrušnice	354
27 Nefrológia	355
27.1 ANATÓMIA A FYZIOLOGIA UROPOETICKÉHO SYSTÉMU	355
27.2 VYŠETRENIE UROPOETICKÉHO SYSTÉMU	355
27.2.1 Príznaky pri ochoreniach uropoetického systému	355
27.2.2 Laboratórne vyšetrenie moču	356
27.2.3 Zobrazovacie vyšetrenia	356
27.2.4 Biopsia obličiek	356
27.3 NAJČASTEJŠIE OCHORENIA UROPOETICKÉHO SYSTÉMU	356
27.3.1 Bakteriálne infekcie obličiek a močových ciest	356
27.3.2 Glomerulonefritída	357
27.3.3 Nefrotický syndróm	357
27.3.4 Akútne poškodenie obličiek	358
27.3.5 Chronická obličková choroba (CHOC)	359